

ХАХУЛА Л.П., канд. пед. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ В УМОВАХ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті окреслено шляхи впровадження дуальної освіти у закладах вищої освіти України та досліджено особливості розвитку дуальної системи навчання в умовах інтернаціоналізації вищої освіти. Визначено зв'язок теорії та практики у підготовці висококваліфікованого фахівця. Розглянуто перспективи можливої ліквідації наявного розриву між рівнем фахової підготовки у сучасних закладах вищої освіти та потребами і вимогами роботодавців з використанням зарубіжного досвіду з дуальної освіти.

Ключові слова: дуальна освіта, дуальна система, інтернаціоналізація вищої освіти, компетентність, випускники, роботодавці.

Інтеграція України у світовий освітній простір та процеси глобалізації, приєднання до Болонського процесу докорінно змінило філософію освіти та концепцію її розвитку. Система освіти сама здатна впливати на глобалізацію, формуючи лінію майбутньої культури, економіки, політики регіону, держави і світу в цілому. Якщо саме з таких позицій розглядати Болонський процес, то можна говорити про реальну модернізацію національної системи освіти, вдосконалення і підвищення якості освітніх послуг, створення умов для формування сприятливих умов для індивідуального розвитку людини, її соціалізації і самореалізації в європейському просторі.

Вивчення міжнародного досвіду є надзвичайно важливим для України, оскільки відсутність чіткої національної стратегії інтернаціоналізації освіти призводить до низького обсягу експорту освітніх послуг, незадовільних темпів розвитку міжнародних освітніх програм і, відповідно, ускладнює ефективну інтеграцію вітчизняної освіти до загальноєвропейського та світового освітнього простору.

Саме тому дане дослідження дозволить визначити майбутні цілі освітніх систем, враховуючи спільні риси та національне різноманіття; визначити нові європейські нормативи, основні вміння, які необхідно набути з метою здійснення навчання впродовж життя; пристосувати європейські формальні та неформальні системи освіти до потреб суспільства, що ґрунтуються на знаннях, та спрямувати на розвиток особистої мотивації, критичного мислення та умінь вчитися; удосконалити наявні освітні системи та розробити нові диференційовані стратегії [2, 3].

Визначення взаємозв'язку між системами освіти у країнах Європейського Союзу та їх об'єднання забезпечить вільний вибір місця навчання, сприятиме розвитку єдиної освітньої системи найвищого рівня в Європі [1].

Проаналізувавши освітні напрями системи освіти в деяких країнах світу, бачимо, що для того, щоб зробити економіку країни конкурентоспроможною, необхідно мати достатню кількість висококваліфікованих фахівців, які мають

відповідну професійну придатність. А тому набуває особливої актуальності проблема підготовки освіченої, з належними компетенціями особистості, здатної до постійного оновлення знань та практичних навичок, професійної мобільності і швидкої адаптації до змін ринкових умов, виробничих відносин та технологій. Тому сьогодні як ніколи необхідно реформувати систему освіти в частині методологій, створення навчальних програм нового покоління, проектування змісту професійної та вищої освіти на основі комплексного підходу та системи дуальної форми навчання. Оскільки цей процес підтримується на найвищому рівні в державі, то його потрібно прискорити і запровадити в якомога більшій кількості закладів вищої освіти за рахунок ефективного планування та організації освітнього процесу у тісній співпраці з промисловістю та бізнесом, результатом якого має бути створення індивідуальних траєкторій навчання студентів (з можливістю гнучкого коригування навчальних планів, програм, модулів, різного виду практик тощо) та з метою досягнення належного рівня універсальних і професійних компетенцій, необхідного для розв'язання відповідного класу виробничих задач. Використання закладами вищої освіти перевіреного часом закордонного досвіду надання освітніх послуг за принципами дуальної освіти дозволить разом з роботодавцями напрацювати «дорожню карту» підготовки кадрів та, водночас, і стимулів для подальшого розвитку бізнесу [4].

Дуальна освіта (від лат. Dualis – подвійний) – вид освіти, при якій поєднується навчання осіб у закладах освіти з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації.

Теоретична частина підготовки фахівця проходить на базі освітньої установи, а практична – на робочому місці. Здобувачі вищої освіти поєднують навчання та стажування на підприємстві. При цьому підприємства здійснюють замовлення освітнім установам на конкретну кількість фахівців певної спеціальності, працедавці беруть участь у формуванні навчальної програми. Зі свого боку роботодавці можуть мати різні форми співучасті у підготовці фахівців – повністю оплачують навчання; закуповують необхідне обладнання; покривають всі видатки, пов'язані з процесом їх виробничого навчання; виплачують грошові винагороди студентам за використання їхньої праці тощо[5].

Запровадження дуальної форми здобуття вищої освіти має забезпечити:

- 1) рівновагу між попитом та пропозицією фахівців на ринку праці;
- 2) участь професійних спільнот та бізнесу у формуванні навчальних програм, професійних стандартів і організації освітнього процесу;
- 3) формування нового покоління навчальних планів, в яких, окрім теоретичної складової, вагоме місце займатиме практичне стажування на виробництві;
- 4) зближення двох структур – системи освіти і системи зайнятості, забезпечуючи баланс інтересів між потребами роботодавців і пропозицією закладів освіти;
- 5) збільшення частки працевлаштування випускників закладів вищої освіти;
- 6) поряд із професійними здатностями молодих фахівців набуття ними соціальних та комунікативних компетентностей;

- 7) можливість для роботодавця відібрати на роботу найкращих фахівців;
- 8) фінансову впевненість здобувачу вищої освіти під час навчання; гарантії працевлаштування та відкриту дорогу до майбутньої професійної кар'єри;
- 9) підвищення іміджу університету серед абітурієнтів та роботодавців, якісний і мотивований контингент здобувачів вищої освіти та їх успішне працевлаштування, перспективу отримання нових технологій та підвищення кваліфікації викладачів, додаткове фінансування, поліпшення матеріальної бази та тіснішу інтеграцію освіти, науки і бізнесу [6].

Саме тому необхідно сприяти подальшому розвитку експорту елементів дуальної форми підготовки кваліфікованих фахівців та прискорити запровадження її елементів у систему професійної та вищої освіти України.

Таким чином, пріоритетним напрямом вищої освіти залишилося досягнення рівних можливостей в отриманні освіти, забезпечення всіх громадян компетентностями, які необхідні їм для соціальної та професійної інтеграції у суспільство, в якому вони живуть; підвищення якості освіти і забезпечення індивідуального розвитку; зближення змісту освіти до очікувань роботодавців; пристосування нових форм навчання до існуючої системи кваліфікацій у галузі освіти і підготовки кадрів; інтенсифікація мобільності студентів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Абашкіна Н.В. Принципи розвитку професійної освіти в Німеччині: монографія. К.: Вища школа, 1998. 207 с.
2. Басюк М.П. Вплив передумов на формування сучасної дуальної системи вищої освіти Німеччини. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2014. № 4 (38). С. 92–98.
3. Бойчевська І. Роль системи дуальної освіти у професійній підготовці молоді Німеччини. Порівняльно-педагогічні студії. 2009.
4. Дрозач М.І. Розвиток професійного навчання кадрів на виробництві в контексті зарубіжного досвіду. Наука та інновації. 2008. Т. 4. № 3. С. 88–94.
5. Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти. Сайт Міністерства освіти і науки України. МОНУ, 2018.
6. Дуальна форма здобуття вищої освіти: методологічні підходи та особливості організації підготовки студентів за спеціальністю 201 «Агрономія» / В.С. Хахула та ін. Біла Церква, 2019. 25 с.

УДК 378.147

ШМИРОВА О.В., канд. пед. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

РОЛЬ ПРЕПОДАВАТЕЛЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА В СРЕДЕ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ И ПРАКТИЧЕСКИЙ АСПЕКТЫ

В статье рассматривается роль современного преподавателя иностранного языка, осуществляющего педагогическую деятельность в виртуальной среде дистанционного обучения, формулируются квалификационные характеристики преподавателя.